

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 16.5.2007
СОМ(2007) 258 окончателен

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА

КОНВЕРГЕНТЕН ДОКЛАД ЗА 2007 ГОДИНА — МАЛТА

(изготвен в съответствие с член 122, параграф 2 от Договора по искане на Малта)

{SEC(2007) 622}

1. ЦЕЛ НА ДОКЛАДА

Параграф 2 на член 122 от Договора изисква от Комисията и ЕЦБ да докладват на Съвета най-малко веднъж на всеки две години или по искане на държава-членка, предмет на дерогация, относно постигнатия напредък по изпълнението от страна на държавите-членки на техните задължения, във връзка с постигането на икономическия и паричен съюз.

Този доклад бе подготвен в отговор на искането на Малта, представено на 27 февруари 2007 г. По-подробна оценка за състоянието на конвергенцията в Малта е на разположение в техническо приложение към настоящия доклад (SEC(2007) 622).

Съдържанието на докладите, подготвени от Комисията и ЕЦБ се подчинява на разпоредбите на член 121, параграф 1 от Договора. Този член изисква докладите да включват преглед на съвместимостта между националните законодателства на държавите-членки, включително уставите на техните национални централни банки, и членове 108 и 109 от Договора и устава на ЕСЦБ и ЕЦБ (Устав на ЕСЦБ). Тези доклади трябва също да изследват и постигането във висока степен на устойчиво сближаване във въпросната държавата-членка според изпълнението на критериите за конвергенция (ценова стабилност, държавна бюджетна позиция, стабилност на обменния курс, размер на дългосрочните лихвени проценти) и като се вземат предвид множество други фактори, посочени в последната алинея на параграф 1 на член 121. Четирите критерия за конвергенция са разгледани по-подробно в протокол, приложен към Договора (Протокол № 21 относно критериите за конвергенция).

Прегледът на съвместимостта между националното законодателство, включително уставите на националните централни банки, и членове 108 и 109 от Договора и устава на ЕСЦБ изисква оценка на спазването на забраната за пряко финансиране (член 101 от ДЕО) и забраната за привилегирован достъп (член 102 от ДЕО); съгласуваност с целите на ЕСЦБ (член 105, параграф 1 от ДЕО); независимост на централната банка (член 108 от ДЕО); и включването на националните централни банки в ЕСЦБ (множество членове от Договора за ЕО и от устава на ЕСЦБ).

Критерият за ценова стабилност е определен в първото тире на член 121, параграф 1 от Договора: „постигането във висока степен на ценова стабилност [...] става ясно, когато размерът на инфлацията се приближава в най-голяма степен до онзи в трите държавите-членки с най-добри показатели по отношение на ценовата стабилност“.

Член 1 от протокола относно критериите за конвергенция, постановява освен това, че „критерият за ценова стабилност [...] означава, че в съответната държава-членка е налице устойчивост на цените и средният размер на инфлация за период от една година преди осъществяването на прегледа на резултатите не превишава с повече от 1,5 процентни пункта равнището, което съществува най-вече в трите държави-членки, имащи най-добри резултати в областта на ценовата стабилност. Инфлацията се измерва посредством индекс на потребителските цени на сравнима база, като се отчитат различията в

националното им дефиниране.“ Изискването за устойчивост предполага, че задоволителното ниво на инфлацията трябва в основна степен да се дължи на движението на разходите за ресурси и на други фактори, оказващи влияние на ценовото развитие по структурен начин, а не вследствие влиянието на временни фактори. Следователно разглеждането на конвергенцията включва оценка на факторите, които са в основата на инфлацията и на средносрочните прогнози. То оценява също така дали е вероятно страната да изпълни референтната стойност през идните месеци¹.

Референтната стойност на инфлацията бе изчислена на 3,0 % през март 2007 г.² за Финландия, Полша и Швеция, които бяха трите държави-членки с най-добри резултати.

Договорът описва **критерия за обменния курс** в третия абзац на член 121 като „спазване в нормални граници на отклонение, в съответствие с предвиденото от Механизма на обменните курсове на Европейската валутна система, в продължение на най-малко две години, без да е осъществено девалвиране спрямо националната валута на която и да е от останалите държави-членки“

Член 3 от Протокола относно критериите за конвергенция постановява: Критерият за участие в механизма на обменните курсове от Европейската валутна система (...) означава, че държавата-членка е спазвала нормалните граници на отклонение, предвидени във валутния механизъм на Европейската валутна система, без голямо сериозно напрежение най-малко през последните две години преди прегледа на резултатите. В частност държавата-членка не трябва да е осъществявала през същия период девалвация на централния курс на своята валута спрямо валутата на която и да е друга държава-членка, по своя собствена инициатива.“

Въпросният двегодишен период за оценка на стабилността на обменния курс в този доклад се простира от 25 април 2005 г. до 26 април 2007 г.

Критерият за конвергенция, отнасящ се до **държавната бюджетна позиция** е определен във второто тире на параграф 1, на член 121 от Договора като „устойчивост на държавната финансова позиция: това е видно от постигането на държавна бюджетна позиция без прекомерен дефицит, по смисъла на член 104, параграф 6.“ В допълнение, член 2 от Протокола относно критериите за конвергенция посочва, че този критерий означава, че „по време на прегледа на резултатите Съветът не е приел решение по отношение на държавата-членка в съответствие с член 104, параграф 6 от настоящия Договор във връзка със съществуването на прекомерно голям бюджетен дефицит“.

Четвърто тире на параграф 1 на член 121 от Договора изисква „трайността на сближаването, постигната от държавата-членка и от нейното участие в Механизма на обменните курсове на Европейската валутна система, което намира отражение в **размера на лихвените проценти в дългосрочен аспект**.“

¹ Прогнозата на референтната стойност се подчинява на съществени неизвестни, предвид факта, че се изчислява на основата на прогнозната инфлация за трите държави-членки с очаквана най-ниска инфлация през прогнозния период, с което се увеличава възможната граница на грешката.

² Последните данни от доклада датират от 26 април 2007 г.

Член 4 от Протокола относно критериите за конвергенция, постановява освен това, че „критерият за конвергенция на лихвените проценти (...) означава, че за период от една година преди осъществяването на прегледа на резултатите държавата-членка е имала среден номинален размер на лихвения процент по дългосрочните кредити, който не превишава с повече от 2 процентни пункта тези на най-много три държави-членки, имащи най-добри резултати в областта на ценовата стабилност.“ Лихвените проценти се определят въз основа на дългосрочните държавни облигации или други съвместими ценни книжа, като се отчитат различията в националното им дефиниране.“

Референтната стойност на лихвения процент бе изчислена на 6,4 % през март 2007 г.

Член 121 от Договора изисква също разглеждането на други фактори, оказващи влияние на икономическата интеграция и конвергенция. Тези допълнителни фактори включват интегрирането на финансовите пазари и на пазарите на продукти, развитието на платежния баланс по текущата сметка, развитието на разходите за единица труд и други ценови показатели. Последните се разглеждат при оценката на ценовата стабилност.

В Конвергентния доклад за 2006 г., оценката на Комисията бе, че Малта е изпълнила един от критериите за конвергенция (относно дългосрочните лихвени проценти). Преди приемането на проектозакона за изменение на Закона за Централната банка на Малта, законодателството на Малта се разглеждаше като не напълно съвместимо с член 109 от Договора и с Устава на ЕСЦБ по отношение на интегрирането в ЕСЦБ при приемането на еурото.

2. ПРАВНА СЪВМЕСТИМОСТ

Всички основни случаи на несъвместимост намериха отговор в Закон, изменящ Закона за Централната банка на Малта, приет от Парламента на 28 февруари 2007 г. и който ще влезе в сила в деня на въвеждането на еурото в Малта. По-специално, Законът отмени и измени серия от членове, така че да вземе предвид ролите и компетенциите, отредени от Договора за ЕО съответно на ЕЦБ, ЕСЦБ и на Съвета на ЕО. Това се отнася особено до разпоредбите относно паричните функции, операции и инструменти на ЕСЦБ, относно съхраняването и управлението на чуждестранни резерви и относно правото за издаване на банкноти и обема на емитираните монети.

Законодателството на Малта, включително Законът за Националната централна банка на Малта, е съвместимо с изискванията на Договора за ЕО и с устава на ЕСЦБ.

3. ЦЕНОВА СТАБИЛНОСТ

Спазване на референтната стойност

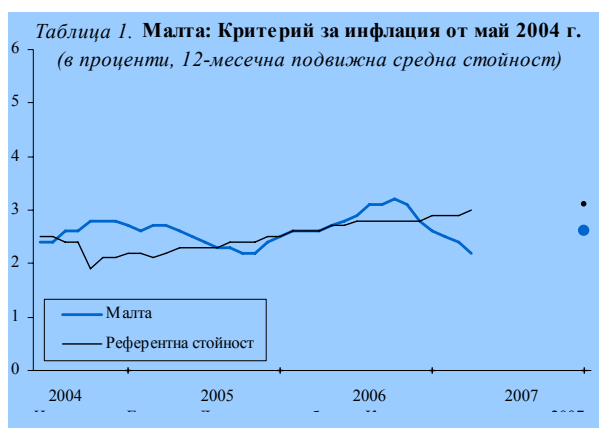
От юли 2005 г. 12-месечната средна инфлация в Малта е била под референтната стойност с изключение на периода май—октомври 2006 г. Средният процент на инфлация в Малта през годината преди март 2007 г., е

бил 2,2 %, което е под референтната стойност от 3,0 % и е вероятно да остане под тази стойност през следващите месеци³.

Структурни фактори и устойчивост

ХИПЦ-инфлацията в Малта се е колебаела около 2,5 % през последните години. Наблюдавана е била известна несигурност, най-вече вследствие от факта, че икономиката на Малта е малка и отворена, уязвима от външни ценови шокове (особено по отношение на цените на енергоносителите и хранителните продукти) и от промени в непреките данъци. Инфлацията се увеличава чувствително през есента на 2005 г., главно като отражение на рязкото покачване на регулираните цени за енергоносителите и свързаните с нея продукти в отговор на по-високите цени на петрола. С отминаването на влиянието на енергийния ценови шок инфлацията спада значително в края на 2006 г. под 1 %. В допълнение към значителния базисен ефект от инфлацията на енергоносителите, понижението отразява спад в цените на дрехите, обувките и въздушния транспорт.

ХИПЦ-инфлацията с изключение на енергията и непреработените храни спадна от 2,0 % през 2005 г. на 1,6 % през 2006 г. Умерената основна инфлация предполага, че структурният инфлационен натиск е останал ограничен на фона на отрицателен производствен разрыв и слаб натиск в посока към повишение на заплатите. Разходите за единица труд намаляват от 2005 г., което е отражение на строга дисциплина при заплащането на труда в обществен и частен сектор. Засега няма признаци за вторични ефекти от цените на енергоносителите, което предполага, че прогнозите за инфлация остават без изменение. Ефективният обменен курс бе в общи линии стабилизирал през 2005 г. и 2006 г. и следователно остана в най-общи линии неутрален спрямо нивото на цените по вноса.

В перспектива, водещата инфлация се очаква да остане с умерени стойности в средносрочен план, макар и да се очаква известно покачване от сегашните ниски стойности, когато благоприятния базисен ефект в цените на енергията се разсее. Перспективите изглеждат до голяма степен балансирани. Основни рискове крият цените на петрола и те са двустранни. Други неблагоприятни рискове включват текущата либерализация на енергийния сектор в Малта и други структурни преобразувания за подобряване функционирането на пазарите на стоки. Благоприятните перспективи биха могли да са следствие

³

Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2007 г., 12-месечната средна инфлация в Малта ще намалее до 1,4 % през декември 2007 г., докато прогнозите за референтната стойност са тя да се закрепи на 2,8 %.

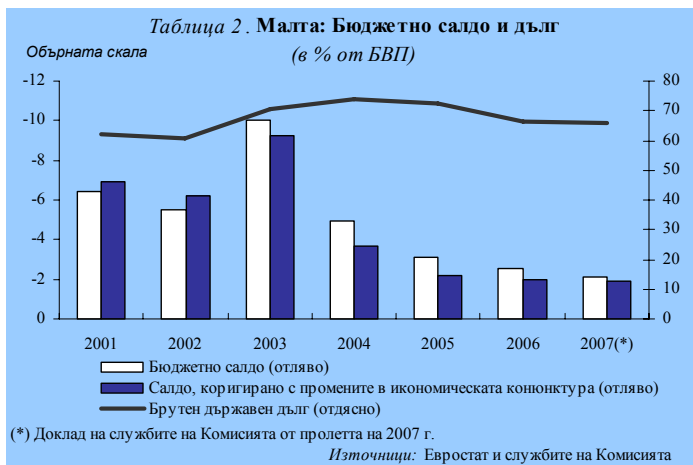
от затягането на пазара на труда с подобряването на икономическата конюнктура.

Малта изпълнява критерия за ценова стабилност.

4. ДЪРЖАВНА БЮДЖЕТНА ПОЗИЦИЯ

Относно Малта е прието решение на Съвета за наличие на прекомерен дефицит (Решение на Съвета от 5 юли 2004 г.)⁴.

Общият държавен дефицит на Малта е бил относително висок в началото на десетилетието, достигайки най-много около 10 % от БВП през 2003 г. (главно

вследствие на значителна извънредна операция). Оттогава, бюджетният дефицит значително е намалял в рамките на правителствената програма за фискална консолидация. Съотношението между дефицита и БВП достигна 2,6 % през 2006 г. и според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2007 г. ще има ниво от 2,1 % от БВП за 2007 г. Съотношението на приходите следва положителна тенденция, докато разходите, изразени като дял от БВП нарастват до 2003 г., но след това намаляват.

Общият държавен дълг е нараснал значително в първата половина на десетилетието, достигайки своя връх от 74 % през 2004 г. Същевременно, след 2005 г. съотношението на дълга следва тенденция към понижение, достигайки 66,5 % от БВП през 2006 г. Прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2007 г. предвижда общ държавен дефицит в размер на 65,9 % от БВП за 2007 г.

В своето становище от 27 февруари 2007 г. относно актуализираната през декември 2006 г. програма за сближаване, Съветът отбеляза, че съотношението на дълга изглежда намалява със задоволителни темпове към референтната стойност от 60 % от БВП и че програмата е била в съгласие с коригирането на прекомерния дефицит до 2006 г. Едновременно с това, Съветът отбеляза, че са налице рискове за бюджетните прогнози в програмата, особено по отношение на възприетите благоприятни предположения в макроикономически план за 2008 г. и 2009 г. Съветът прикани Малта да преследва заплануваното доближаване до средносрочната бюджетна цел, да осигури съответното намаление на съотношението между дълга и БВП и да напредне още повече в

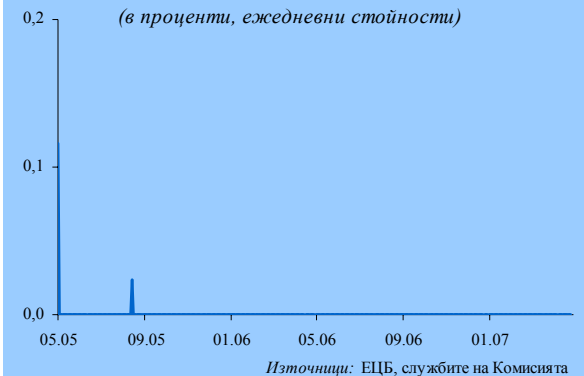
изготвянето и прилагането на реформата в здравеопазването, за да се подобри дългосрочната устойчивост на публичните финанси.

Предвид това развитие и прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2007 г., Комисията е на мнение, че прекомерният дефицит е претърпял корекция с достоверно и устойчиво намаление на бюджетния дефицит под 3 % от БВП и съотношението между дълга и БВП намалява в посока референтната стойност от 60 %. Следователно Комисията препоръчва на Съвета да отмени решението за наличие на прекомерен дефицит в Малта (SEC(2007) 621). В случай, че Съветът реши да отмени процедурата при прекомерен дефицит спрямо Малта, тя ще изпълни критерия за държавната бюджетна позиция.

5. СТАБИЛНОСТ НА ОБМЕННИЯ КУРС

Малтийската лира участва в Механизма на обменните курсове II (МОК II) от 2 май 2005 г., т.е. от 24 месеца при публикуването на настоящия доклад. Преди присъединяването си към МОК II, лирата бе обвързана към валутна кошница, съставена от еурото, американския долар и британската лира. През периода на оценка, преди участието в МОК II (27 април — 1 май 2005 г.), лирата остава близо до бъдещия централен курс. При присъединяването си към МОК II, малтийските власти едностранно се ангажираха да задържат лирата на нивото на централния курс. При участието си в МОК II, лирата остана стабилна спрямо централния курс и не е била подложена на значително напрежение. Допълнителни показатели, като движението на краткосрочните лихвени проценти и резервите в чуждестранна валута не подсказват натиск спрямо обменния курс.

Таблица 3. MTL: Диференциал спрямо централния курс
(в проценти, ежедневни стойности)

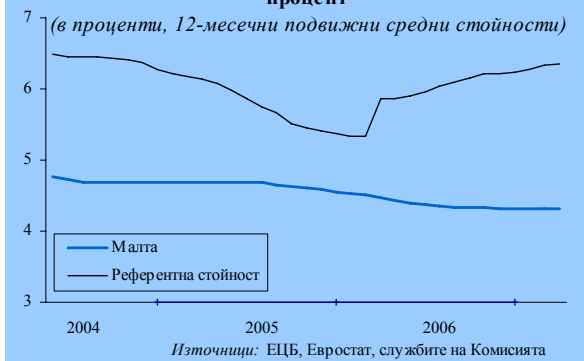

Малта изпълнява критерия за обменния курс.

6. ДЪЛГОСРОЧНИ ЛИХВЕНИ ПРОЦЕНТИ

Средният дългосрочен лихвен процент в Малта през годината преди март 2007 г. е бил 4,3 %, което е под референтната стойност от 6,4 %. От присъединяването към ЕС средните дългосрочни лихвени проценти в Малта са под референтната стойност. Дългосрочният диференциал на доходността спрямо еурозоната

Таблица 4. Малта: Критерий за дългосрочния лихвен процент

се е колебаел между относително умерени нива през последните години, в рамките на около 30 базисни пункта през първото тримесечие на 2007 г. Укротеният диференциал на доходността посочва, че остатъчният риск, свързан с конюнктурата в страната и определян от пазарите е ограничен.

Малта изпълнява критерия за конвергенция на дългосрочните лихвени проценти.

7. ДОПЪЛНИТЕЛНИ ФАКТОРИ

Бяха разгледани и допълнителни фактори, включително интегрирането на финансовите пазари и на пазарите на продукти, развитието на платежните баланси. Икономиката на Малта е силно обвързана с тази на ЕС. По-специално, търговията и отношенията с другите държави-членки в областта на директните чужди инвестиции са задълбочени и малтийската финансова система е значително обвързана с финансовите системи на други страни, в и извън ЕС, чрез въвеждането на финансови посредници и предоставянето на трансгранични услуги. Балансът по текущата сметка на Малта е бил доста непостоянен през последните години, отразявайки малкия размер и тясната отраслова основа на икономиката. При външната търговия са налице големи разлики в нетната търговия на стоки и услуги като високият дефицит при търговията на стоки е бил отчасти компенсиран от значително положително салдо при услугите. Дефицитът по текущата сметка нараства значително през последните години, достигайки 8,2 % от БВП през 2005 г. Нарастването отразява тежката търговска конюнктура в електрониката и туризма, като доминиращи отрасли, а през 2005 г. и силното нарастване на цените на петрола. През 2006 г. дефицитът по текущата сметка спадна до 6,3 % от БВП поради значителното нарастване при текущите трансфери, вследствие увеличението в приходите от преуспяващата индустрия на предоставяните в интернет услуги. Дефицитът по общата текуща и капиталова сметка е намалял от около 4,9 % от БВП през периода 2004—2005 г. на 3,2 % от БВП през 2006 г. От финансова гледна точка, нетните потоци от преки чуждестранни инвестиции са покрили в огромна степен дефицита по текущата сметка.

* * *

На фона на своята оценка за изпълнението на критериите за конвергенция и изхождайки от предположението, че Съветът ще се съобрази с препоръката на Комисията за отмяна на решението за наличие на прекомерен дефицит, Комисията е на мнение, че Малта е постигнала висока степен на устойчиво сближаване.